

Štampa v Gortel vsake srede opoldne. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez dopolnjenega računa se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v zaprodaji 20 stotink. Uradništvo: Ulica Vetturini 9, uprava ul. Vetturini 9.

GORIŠKA STRAŽA

Rokopisi se ne vračajo. Ne-frankirna pisma se nesprijemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru.

Izdava konfederacija »Goriška Straža«. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tisk: »Narodna Tiskarna« v Gortel, ulica Vetturini št. 9.

Naši dnevi.

Cerkvena in državna avtoriteta sta danes omajani, bistvo cerkve in bistvo države je danes mrtvo. Moralna sila cerkve, ki je predvojnega človeka držala v mejah dozvedne dostojnosti, bodisi politične, gospodarske, ali socialne narave, ki je človeka krotila, da se ni pokazal v vsej svoji nagoti, je razbita in za velike mase naroda in ljudstva brezpomembna. Pravna sila države, njene uredbe in predstavitelji teh uredb, ki so tudi vplivali na predvojnega človeka, da ni prekorajčil postavnih mej, nimajo na povojnega človeka starega vpliva.

In ta današnja nasilna, brutalna, politična, gospodarska, in socialna borba ima za svoj cilj preosnovno reformo teh dveh temeljnih stanic človeške družbe, človeškega sobitja in sožitja! Blazni in brezpametni so oni, ki zagovarjajo »status quo«; človek in človeška družba nista mehanizem, nista podvržena mehničnemu zakonu, kateremu je podvrženo svetovje, narveč organizem, ki ustvarja od dneva, do dneva, od stoletja do stoletja nove oblike, politične, gospodarske in socialne. Za človeka in človeško družbo, kakor za vso živo naravo, je v veljavi Darvinov zakon razvoja.

Današnje mase ljudstva niso zadovoljne ne s političnim ustrojem države, ne z gospodarskim, ne s socialnim ustrojem.

Politični parlamentarni ustroj se je preživel in politična borba naših dni jasno dokazuje, da se mora politični ustroj preosnovati!

Kapitalistični gospodarski ustroj je v vseh državah omajen; moralna sila cerkve in pravna sila države, ki sta ga podpirali, sta oslabei; mase narodov hočejo z nasilji razne vrste ustvariti nov gospodarski red.

Človeška družba, ki je v teku tisoč letij proizvedla iz sebe privilegirani, neizmerno bogati, takozvani razred kapitalistov, prihaja in je prišla do spoznanja, da je njen vrh slab, gnjil, demoraliziran, nasilen, brutalen, materijaliziran, nečloveški; zato široke mase ljudstva zahtevajo, da se razredi odpravijo, da so vsi ljudje po svojem delu sodeležni skrbi, znoja in truda v priskrbljenju, prehrani, v proizvajanju gospodarskih dobrin za obstoj človeštva.

Kulturni delavci vseh narodov danes pišejo in govorijo, da je človek ubit, da je mrtev. Vse velike ideje, Bog in religija, narodnost in domovina, poštenost, pravičnost, ljubezen do bližnjega, spoštovanje do človeške osebnosti, so postale za današnjega človeka stare cunje, ki nimajo nobene vrednosti. Danes se je pokazal človek v vsej svoji nagoti, krinke so padle, mreže so se raztrgale in narodi države, društvene grupe so se posvetile in predale nasilju.

Najbolj izobraženi, miselni človek ne razume do cela današnjih dni, ne ve, kam plovemo!? Posameznik, narod, države,

društveni razredi so se predali danes vetrovom, ne da bi vedli kam jih ponesejo? Naš najboljši pesnik, Oton Župančič, komaj danes doživlja prvi del svoje pesmi: »Predaj se vetrom — naj gre, kamor hoče!« Ali konec njegove pesmi: »Vendar mornar, ko je najvišji dan, izmeri daljo in nebeško stran,« je še v daljavi.

Odporna sila proti naravnim nagonom je v vseh oslabela, človek je danes spet podoben svojemu pradedu, pračloveku, ki obožuje naravne sile, a njegova borba proti naravi je slaba in brezuspešna.

Povsod, kamor pogledaš, vidiš samo brutalno silo, v politiki, v gospodarstvu, v pismu, govoru in v dejanju. Sila gospodarja zlasti v Italijanski državi. Nasilna organizacija, ki je zadnje mesece zagospodovala nad to državo, nad prebivalstvom in imetjem prebivalcev te države, je strašna in najbolj nizka, kar jih pozna zgodovina in tudi čas, ki ga živimo. Nasilje te organizacije se obrača proti nam, primorskim Slovanom, ki do danes še nismo dali povoda, da bi se nas z nasiljem krotilo. Ta nasilna organizacija, ki gospodarja zadnje mesece v tej državi, ima na vesti že veliko gospodarsko škodo, ki presega milijarde in že veliko človeških žrtev. Kakor vsaka nasilna organizacija, tako je tudi ta organizacija započeta po ljudeh, ki zasledujejo svoj politični, gospodarski in tudi socialni cilj. Gotovo je, da so tudi v tej organizaciji ljudje, ki so izrabljeni za namene, ki jim niso znani. To nasilno gibanje je vzbudilo v naši državi silno zanimanje; časopisje vsak dan piše o njem, meščansko, socialistično in komunistično in tudi naše! Parlament pogosto razpravlja o vprašanju te organizacije in o nasilju, ki ga ta udejstvuje. Mnenja o tej organizaciji in njenem nasilju so različna: meščanstvo mu pripisuje velik pomen; da, mnogi so celo mnenja, da je to nasilno gibanje rešilo našo državo pred razpadom! — Socialisti in komunisti so mnenja, da je to proizvod italijanskih kapitalistov in italijanske vlade, ki ima namnjen uničiti njihovo organizacijo in ustavit socialistično, komunistično gibanje v Italiji.

Mi pa pravimo: To nasilno gibanje ne bo prišlo do zaželenega uspeha in postavljenega cilja. Nasilje bo vzbudilo v delavskih masah še hujšo reakcijo, ki postane za obstoj države še bolj nevarna, kot je za njo nevarno to nasilje — nas primorskih Slovanov na to nasilje tudi ne bo uničilo! Vsako nasilje pride prej ali slej k svojemu koncu — in po njem so osleparjeni oni, ki so v nasilje verovali. Ali vse-kako je v interesu države same, da dokaže nam, svojim novim državljanom, in tudi drugim državam, da še obstoji kot država in ne kot orodje organizacije, ki izrablja njeno moč in oblast samo v svoje svrhe.

Aneksijske slavnosti.

Dopis z dežele.

Odkar je bila rapalska pogodba med Italijo in Jugoslavijo podpisana in potrjena ter je Julijska Benečija priključena Italiji, se vršijo v tej deželi aneksijske slavnosti, ki se sprejemajo z raznovrstnimi čustvi. Naravno je, da se jih Lahih veselje, saj so se za ta boris kos zemlje dovolj bojevali, saj so izgubili nad pol milijona svojih najboljših mož, saj je njihova država dospela do visokega vglada ter je enakopravnica z Francijo, Anglijo, dasi je prišla na rob gospodarskega propada, ker ima vže itak izpita in izžeta država 125 milijard državnega dolga. Zato si mi razlagamo veselje in radost aneksijske kot izraz veselja, radosti in narodnega ponosa, kar pri pravih Lahih odobrujemo in jim privoščimo to veselje. Vse drugi pomen pa imamo aneksijske slavnosti za nas Slovence in Hrvate v Istri. Sanžermenska pogodba je za nas pogodba brutalnosti, nasilnosti, imperijalizma in tiranstva, ki je nas Slovence in Hrvate, nad šeststotisoč ljudi, proti naši volji, proti načelu samoodločbe odsekala od skupnega jugosl. debila ter nas na milost in nemilost izročila tuji državi, ki ne pozna poleg sebe nobenega naroda v svoji državi. Sanžermenska pogodba je potegnila zevajočo črto

čez živo telo Jugoslovanov v Julijski Benečiji ter nas izročila, rekel bi, žrelu ropajočega leva, ki nas namerava v doglednem času požreti in uničiti. Rapalska pogodba je sprejeta in odobrena; in kaj naj pričakujemo v prihodnosti, nam kaže dosedanja izkušnja. Ako smo od 1. 1918. sem, — za časa, ko niso imeli naši sedanji gospodarji nobene oblasti nad nami, ter bi bili morali spoštovati vse naše pravice, — teptani in suvani, ako smo sužnji v lastni hiši in na lastni zemlji, ako nas naši sedanji gospodarji teptajo ter nam ne dajo narodnih, gospodarskih in kulturnih pravic ter so nam zadali neštevilnih ran, da nismo varni več niti svojega življenja in imetja ter smo popolnoma brezpravni, potem je naravno, da se ne moremo ne veseliti ne vdeleževati imenovitih proslav, — ker nimamo vzroka za to. To spoznavajo tudi treznomisleči možje italijanske narodnosti, ki vkljub svoji navdušenosti za svojo Italijo spoznavajo naše narodno žalost ter se skušajo z modrim nastopom izogniti vsakemu mogočemu izzivanju ter nas niti žaliti niti dražiti. Zato se nam zde proslave aneksijske v čisto laških krajih opravljene, v kolikor je ljudstvo zadovoljno s sedanjimi razmerami — a v sloven-

skih krajih so nevestne, ako ne izzivajoče in žaljive.

Kakor so se tirolski Nemci izognili teh slavnosti, tako so storili tudi Nemci v Trbižu in o aneksijski slavnosti v Tolminu je znano, da jo je ljudstvo, razen par nezavednih mož, popolnoma prezrlo. Da imajo te prireditve namen dražiti in hujskati vže itak nesrečno ljudstvo, spoznavamo vže iz oseb, ki te slavnosti prirejajo. Navadno se sestavi pripravljalni odbor, sestoječ iz bivših iredentistov, bivših avstrijskih častnikov in uradnikov, ki se sedaj ližejo novi vladi; ti povabijo potem vse višje urade, ki se ne morejo vabilu iz-

ogniti, a ti morajo pozvati na proslavo vse podrejene urade in uradnike. Na ta način dobi slavnost svoj uradni pečat — a je le delo izzivajočih elementov, kakor je pokazala slavnost v Tolminu. Da bi bili slavili aneksijsko Italijani v dobrem zmislu, bi bili vsi Tolminci molčali — a ker so meli gotovi elementi namen dražiti in žaliti, se je ta slavnost tako klaverno izvršila, v kljub vsemu pritisku in »znamenitemu« govoru dr. Pettarina.

Zato kličemo: Veselite se, le veselite se, a ne izzivajte in ne žalite Slovence na lastnih tleh!

Reška komedija.

Mislili smo, da je z odhodom velikega komedijanta d'Annunzija z Reke reške komedije konec. Temu pa ni tako. Italijanska vlada dela še vedno spletke, začasna reška vlada je v tesnem stiku z njo in njen zvesti oproda Dr. Grossich je izjavil, da je dobilo mesto, na zahtevo kr. orožnike, ki dobé poseben trak okrog rokava in ostanejo trajno v mestni službi. Tudi se bo Reka gospodarsko priključila k Italiji. Italija je tudi dala denar. Posebno je začasno reško vlado skrbela zadeva, da se v reške zadeve ne bo vtikala Jugoslavija.

Nato je posebno ostro odgovorila »Reška patriotska zveza«, ki pravi, da je to najgorostašnejša žalitev. S tem smatra Italija rapalski sporazum samo za kos papirja, s tem smatra Italija Reko za svojo luk, s tem je tudi rečeno, da bodo ostali orožniki na Reki kot zvesti priganjaci fašistov, ki dobivajo po 50 lir na dan, da lahko popivajo po beznicah in zloglasnih hišah.

S tem je tudi rečeno, da je kršena pogodba, da se ne sme ne eni ne drugi pogajati z Reko brez obojestranskega dovoljenja. Tudi hočejo s tem beguncem preprediti prihod v mesto. General Caviglia je s

tem prelomil dano besedo in pogazil optijsko pogodbo. S tem hoče italijanska vlada pomagati reški anarhiji pri volitvah; v volilnem imeniku pa so vpisani tudi d'Annunzio in drugi njegovi krvniki, pošteni reški meščani pa so izpuščeni.

Proglas pozivlja, naj ta čas zasedejo Reko medzavezniški oddelki, kličé tudi Jugoslavijo, ki je sopedpisala rapalsko pogodbo, naj izvrši obvezo, ki jo je svečano prevzela in končuje:

»Kličemo velike sile sporazuma ter svečano in energično protestiramo proti verolomstvu italijanske vlade, ki ga je dokazal Grossich. Pozivamo vevlasti, naj nemudoma posredujejo, da Italija ne pogazi rapalske pogodbe. Naj one zasedejo reško državo, da pride Reka do ustave, ki bo odgovarjala mednarodnemu pravu, kajti reški prebivalci so sili komedij in italijanske makiavelistične politike ter želijo in hočejo, da se vzpostavijo na Reki red, mir in delo! Kličemo svetovni tisk, kličemo vse kulturne narode, naj nam pomagajo. Reka je sramota za ves svet, ki se mora zbrisati, naj stane, kar hoče! Svet mora posredovati, ker ni mogoče, da bi bil tako nizko padel.«

Nemci in londonska konferenca.

Poročali smo že parkrat o londonski konferenci, ki ima namen urediti več važnih vprašanj, med temi pa tudi plačilno obveznost Nemčije nasproti zaveznikom. Koncem let. januarja so določili v Parizu vsoto, ki jo morajo plačati Nemci, v Londonu pa naj bi Nemci podpisali te obveznosti in jih molče izpolnili.

Zahteve zaveznikov v denarju in v drugih stvareh so bile velikanske, tako velike, da bi jih noben narod ne mogel sprejeti. Zakaj pomisliti moramo na dvo-rezen meč politike zaveznikov, ki bi radi dobili od Nemcev kolikor mogoče velike vsote, na drugi strani pa se boje razmaha nemške trgovine in industrije, s katero bi jim bilo mogoče zaslužiti vsote, katere potrebujejo. To bojazen posebno gojijo Francozi, ki gledajo s strahom na vsak korak Nemcev in bi jih radi videli za trajno vničene in ponižane, da ne bodo mogli misliti na maščevanje.

Tudi Anglija, ki se je preje delala zelo za miroljubno, je zadnje čase spremenila svoje zadržanje in je postala skrajno stroga in neodjenljiva, tako da je Evropo kar presenetila v svojim zadržanjem proti Nemčiji. Le Italija je v tem vprašanju bolj rezervirana, ker se njen interes ne krijejo z onimi Anglije in Francije.

Še bolj smo se zavzeli nad Nemci. Oni so poslali v Lond. Simons, ki je stavljal take protipredloge, da je bilo mogoče vedeti že vnaprej, da ne bodo sprejeti. Tako se je izvršil prelom, dasi bi bilo v interesu vseh, da se mirno sporazumejo, Simons je odpotoval nazaj v Berlin, kjer ima nemški narod za seboj tuje čete pa so vkorakale v nove pokrajine ob Renu in zasedle celo množino nemških krajev.

Kaj je napotilo Nemce, da so izzvali te posledice? Ali se čutijo res tako moč-

ne? Morda se je res položaj zanje obrnil na bolje v toliko, da se Amerika ne vtika več v evropska vprašanja. Tudi ima Anglija veliko opravila doma z Irco, na strani Nemcev pa je po nasilnem dejanju zaveznikov ves svet, ki je pač tak, da je vedno na strani tlačanih. Morda se hočejo Nemci opirati tudi na Ruse, na ta bav-bav Angležev. Toda ravno Rusi so zdaj radi notranjih nemirov postali zopet šibki in ni mogoče tako gotovo računati nanje in to je zopet Angležem v prid.

Vsekakor je postalo evropsko ozračje nekako čudno, slisijo se grožnje, rožljanje sabelj, vojne trajajo dalje v Evropi in v Aziji, tako da do končnega miru še davnno nismo prišli po vseh teh letih premirja. Kaj bo nastalo iz tega, ne moremo vedeti. Morda se bodo Nemci uprli. Morda si misli ententa podvreči vso Nemčijo in korakati proti Rusiji. Ni dvoma, da stojmo na pragu novih dogodkov; kaj se bo izcimilo iz te žalostne igre človeštva, bo pokazala bodočnost.

Po zadnjih vesteh posnemamo, da ni londonska konferenca, ki je klaverno dokončala, dovedla do nobene končne rešitve. Nemci vztrajajo pri svojem. Simons je dobil v parlamentu zaupnico. Grki se upirajo temu, da bi Mala Azija pripadla vsa Turkom in se bodo gotovo tepli s Turki. To je bila prva zašnica zavezni-kov raditega, kar so bili Grki spodili Venizelosa in poklicali Konstantina. — Avstriji, ki ne more ne živeti ne umreti, so dali za zdaj tudi samo obljube — nič več.

Rusko vprašanje pa postaja od dne do dne bolj preče. Evropa še ne bo dosegla miru. Gospodje, ki naj jo izlečijo, so bili pač dobri krvniki, a so slabi zdravniki.

Ruska revolucija.

Ni ga ljudstva na svetu, ki bi bil v svoji zgodovini toliko pretrpel kot ravno ruski narod. Če pogledamo v njegovo preteklost, sam ogenj in kri. Le svoji veliki plemenski sili se mora zahvaliti, da ni tolikokrat decimiran izginil s površja. Če pogledamo na ruske žrtve svetovne vojne in revolucije do današnjega dne, se moramo nehoté zgroziti. Res je, da so številke

v mnogočem pretirane, toda te ki ostanejo, so dovolj velike, da nas napolnijo z grozo in ob enem tudi začutimo zavest, da je ta narod še vedno silno močan, tako močan, da se Evropa trese pred njim.

Marsiktere žrtve bi bilo manj, če bi zapadne države, ki so kapitalistične in militaristične do svojega mozga, pustile Ruse, da naj si uredijo svoj dom sami, kakor

smatrajo to za najboljši in bi ne pošiljali neprestano razne vrtočlave ekspedicije proti narodu, ki se je jedva osvobodil carizma in si ne pusti ukazovati.

Ne bomo sodili, kakšne so razmere v Rusiji, ker so vesti, ki prihajajo od tam navadno druga drugi nasprotujoče. Mogoče je res, da so ljudje v sedanjem režimu nezadovoljni in da nameravajo vreči boljševiško vladno. Gotovo je resnica, da je začelo v Rusiji neko gibanje, podobno uporu, da grme topovi in se bije med rdečimi četami in uporniki hud boj. Pomisliti moramo tudi, da so začeli ta boj mornarji, ki so bajé zelo demoralizirani, vajeni na ropanje. Ti so bili med prvimi, ki so odločili pad carizma, oni so tudi pomagali boljševikom do vlade, oni so začeli tudi zdaj prvi, ker jim je bajé prinesel Kerenski iz tujine lepo vsoto denarja. Kerenski je bil mož prve ruske meščanske revolucije, od katere vlade, on baje tudi čaka pred vrati, da zopet zasede svoje mesto. Drugo poročilo pa zopet pravi, da ima ta revolucija za smoter samo nekatere preuredbe, ki so nujne potrebne.

Bodi karkoli, še bo preteklo nekaj dni predno si bomo lahko ustvarili enotno in verno sliko o položaju v Rusiji, ki je nastal ali bo nastal s to revolucijo. Zadnja poročila celo trdijo (poluradno), da je Petrograd že v rokah upornikov, in da so vodje boljševiške vlade zbežali na avtomobilih. Vesti še niso potrjene. Kronstadski delavci in mornarji so izdali oglas, v katerem pravijo, da so začeli tretjo revolucijo proti policijskemu biču komunističnega absolutizma.

Mi želimo Rusiji samo eno. Da se naglo uredi in doseže notranji mir, ki je podlaga za napredek in blagostanje in da postane tisti važen činitelj, na katerega se bodo lahko opirale ne samo slovanske manjšine, ampak ves svet, ki je žejen pravice.

Zadnje vesti poročajo, da je upor v Petrogradu udušen s pomočjo čet, ki so prišle iz Moskve. Le v zapadnem delu mesta se vrše nemiri dalje. — V sled nepokorščine je bilo v Petrogradu ustreljenih 2500 vojakov. — Pravijo, da je poraz vseh upornikov le vprašanje nekaj dni.

Dopisi.

— Iz goriške okolice. Po listih beremo, da so se skoraj povsod ustanovili poštni uradi — le poštnega urada v Solkanu ne moremo pričakati. Kaj je temu krivo? — Tako velika in napredna vas kakor je Solkan — pa še sedaj nima poštnega urada — to je že škandal! Kromberžani, ki spadajo pod solkanski poštni okoliš se pritožujejo, da dobivajo komaj enkrat na teden (beri enkrat) pošto — a morajo plačati za vsako pismo nad 50 gramov eno liro prismonošil in za vsako pismo pod 50 gramov po 50 čentežimov, a za vsako razglednico in vsak časopis pa po 30 čentežimov. Ali ne presega to že vse meje? To bi morda bilo dobro za kako kolonijo v Afriki ali v Avstraliji, a za veliko vas v bližini glavnega mesta je to škandal. — Čemu morajo nositi to breme! Skrajni čas je že, da se poklicane oblasti zgamejo in vpostavijo poštni urad kakor je bil pred vojno. In ceste! Ali je najti kje na tem bčjem svetu slabših cest kakor je cesta iz Gorice v Kromberg, ali iz Solkana v Kromberg. Ob deževju bi človek lahko vtonil v blatu. Z eno besedo lahko rečemo, da so ceste v istem stanu kakor leta 1917. Zadnji čas se je res začelo nekaj malega popravljati ali to je kakor kapljica vode proti morju.

— Lokve. Lepo uspelo otroško veselico smo imeli. Vse točke so prav dobro uspele, vsa čast prirediteljem, ki so s tem napravili otrokom in starišem veselje in zabavo. Še mnogo takih zabav bi si želeli.

— Marijino Celje. V noči med sredo in četrtko dne 3.—4. t. m. so tatovi isti vojni vdovi, Mariji Drekonja pri Filejih, kateri so pretekli mesec v orožnike preoblečeni zlikovci odnesli 2000 L in drugo, odpeljali zdaj par volov. Po sledu se je dognalo, da so jih gonili čez hrib v Benečijo skozi Podutano. O volovih in tatovih ni nobenega sledu. Družina vojne vdove, ki ima petero otrok, je vničena. Kdaj bo konec teh tatvin?

— Soča. Dne 5. t. m. je prišlo iz Bovca v Sočo pet finančnih stražnikov pod vodstvom svojega maršala. Napotili so se na Log, kjer stoji poleg vojaških barak tudi hlevi tukajšnjih posestnikov. Pričeli so trgati streho raz hleva gosp. župana. Ko je ta odločno protestiral, so ga hoteli aretirati in odpeljati v Trst. Vprašamo: Kdo je postavljen v tej blaženi deželi, da čuva nad lastnino državljanov? Ali smo še gospodarji, da moramo gledati, kako trgajo naša posestva, ki smo jih komaj za silo popravili, ker nam je vojna vse uničila. Ni to edini slučaj te vrste. Ni čuda, da se nam tako strašno odnajo očji. — **Onč volec.**

— Tolmin. Da bodo naši čitatelji razumeli nekatere stvari, moramo podati nekaj pripomb k anekdoteski slavnosti v Tolminu. Slavnosti so se bili vdeležili nekateri podžupani, izmed županov pa samo Trebše iz Srpenice, ki je na ta način dokazal svojo narodno nezavednost. Izmed ljudi je bilo

pri maši samo par starih ženic. Šolskih otrok samo 30 (izmed 400) in oni učitelji in gojenci »Škodnikovega« zavoda, ki so morali biti, ki so pa jokali ob »Te Deum«. Na gradu je vihrala črna zastava, ki jo pozneje sneli. Fant, ki jo je bil razobesil, je bil pretepen in zaprt. Ista zastava je vihrala že prejšnji dan v Podmelcu. Lep del slovesnosti je odpadel, da ni bila blamaža še večja.

— Temnica. Pri nas se je zgodila ta ponedeljek grozna nesreča. Ko je naš župan peljal sladkor za aprovizacijo, se mu je voz med Pliskovico in Komnom prevrnil in padel nanj. Eden, ki je šel slučajno mimo, ga je rešil. Težko poškodovanega so prepeljali v bolnišnico v Trst. Možno je v smrtni nevarnosti. — Včeraj se je pri nas ustanovila stavbena zadruga.

— V Tolminu so vže v noči pred anekdoteski slavnostjo zamazali gotovi ljudje razne hiše Modrijanovo, dr. Serjunovo, kaplanijo, a najbolj župnišče; tu stoji značilni napis: »Chi non si sente italiano tagli la corda, viva Tolmino italiana, fuori il Panson, alla morte chi non si sente italiano.« Med mašo so vdrili v zvonik ter kričali pred vsemi oblastmi, ko so šli iz cerkve »fuori i sciavi!«; zvečer jih je prišlo več v župnišče z revolverji ter so tirjali cerkvene ključke, nato so vdrili v stanovanje cerkvenikovo ter iskali ključke, tolkli so po cerkvenih vratih. Tudi se je pokazala tabla z mrtvaško glavo in bodalom. Vprašamo, bi bil mogoč prečistiti monsignor dekan pri takih dogodkih peti »Te Deum«? Sporoča se nam, da se je g. civilni komisar jako korektno držal, a komandant tamk. vojaške posadke gosp. major Campini se je javno zavzel za Slovence, ter hotel izživajoči namen slavnosti preprečiti. Hvala in čast jima!

— Iz Smarij. Dne 4. III. 1921 smo spremlili k večnemu počitku Ivano Poljšak roj. iz občeznane rodoljubne Franceljrove hiše; sestro blagopokojnih vlč. župnikov Josipa in Alfonza iz Prvačine oz. iz Štomaza na Vipavskem. Pokojna je bila res mati stare naše korenine, vzor prave gospodinjice, marljive in neumorno delavne do zadnjega, prave krščanske matere, dobre vzgojiteljice svojih otrok in po ljudskem glasu prave matere ubogih. Bila je radodarnega in usmiljenega srca, kar je pričala ogromna udeležba ob njenem pogrebu, ki ga je vodil domači g. župnik ob asistenci še treh drugih sobratov. Pred hišo žalosti, v cerkvi in na pokopališču, je zapel pokojni v slovo domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. nadučitelja ginljive žalostinke. Pri tem naj omenim, da je bila pok. Ivana sama velika ljubiteljica narodnega petja. Kakor že večkrat v tej narodni hiši, se je tudi v počestitvenje blagopokojne »matere ubogih« nabralo med gosti L 170 za slov. sirotišče v Gorici. V enak namen je darovala tudi njena še edina ljubeča sestra Lucija Gruntar L. 50, mesto venca na grob. Za njo žalujejo njeni preostali ljubeči sinovi! »Srečko, domači hišni gospodar, Vinko, posestnik v vasi, Rafael, posestnik v Ameriki ter oba gg. učitelja Albert v Pliskovici in Vekoslav na meščanski šoli v Celju, kakor tudi še edino preostala njena sestra, že prej imenovana Lucija, iz občesostovane, gostoljubne narodne Gruntarijeve hiše. — Preostalim naše iskreno sožalje, pokojni pa svetila večna luč!

Iz drugih listov.

I. »Država z dvema vladama.« Ta članek prinaša »Edinost«, o katerem razglablja vprašanje fašistov, ki so postali najmočnejša organizacija v deželi, da se ljudje obračajo nanje in prosijo za milost in pomoč, oni imajo oz. si lastijo pravico izganjati ljudi iz države, oni zabranjujejo pogled v imenik volilcev, oni so vse. Danes ne vemo, kdo predstavlja vladno. »Edinost« končuje:

»Mi hočemo jasnost. Gospodje nam bodo že morali enkrat povedati, je-li nositelj državne oblasti civilni komisar ali društvo fašistov. Mi nismo prav nič nasprotni, da izroči država svojo oblast fašistom, če si ji zdi to potrebno. Na vsak način moramo pa biti o tem obveščeni. Mi moramo vedeti, so-li veljavni državni zakoni ali pa sklepi fašistov. Radevolje se bomo obračali na organizacijo fašistov in prejeli od nje navodila, ako vemo, da so oni voditelji države in ne vlada. Radi bomo pri fašistih vlagali prošnje za prirejanje shodov in veselja, ako vemo, da je vlada odstopila njim pravico dovoljevanja. Mi hočemo vedeti, pri čem smo, in potem bomo napravili vse, kar hočete. Nujno tirjamo, da nam gospodje izrečete jasno besedo.«

I. »L'idea del Popolo« prinaša člančič v katerem opisuje razmere na šolah v Furlaniji, kjer poučuje učitelji, ki jih učenci ne morejo razumeti. 90 odstotkov furlanskih šol ima take učitelje. Kaj naj poročemo k temu šole mi, ki nimamo z italijanskim jezikom snohi nič sorodnega in je naša mladina v Gorici primorana, da pohaja v italijanske šole? Kako morejo šele naši otroci tožiti svojim materam, ko pridejo domov, da ne razumejo ničesar. Ta člančič je prinesel že videmski »Il Friuli«. Tudi mi pravimo z njimi: »Uboge šole! Uboga Primorska!«

Politične vesti.

— Dvojna mera, to se sliši grdo in skoro je sram človeka, če mora isto ponavljati. Recimo, da so dvojne oblasti, če ne trojne. Ene za fašiste, druge za tirolske Nemce, a tretje za nas Slovence, ki ne smemo zborovati (pr. Solkan), a tirolski Nemci so imeli ogromno zborovanje, na katerem je bilo zastopanih 192 občin. V resolucijah so protestirali proti fašistom, ki si lastijo oblast in so zahtevali eno samo volilno okrožje za vse Nemce, ki so priklopljeni Italiji. Tudi mi se lahko pridružujemo tem zahtevam, mi hočemo imeti enkrat mir pred organizacijo fašistov in pravično vrejena volilna okrožja. Sicer pa — nam še zborovanja ne dopustijo.

— Dr. Pettarin vabi na proslavo anekdoteske v Oglej, ki bo na velikonočni torek, vse župane cele dežele. V vabilu pravi: »Goriški deželani italijanskega in slovenskega plemena smo vsled večstoletnega sožitja po veri, po deželni samoupravi in po gospodarskih odnosih navezani eden na drugega in to tradicionalno skupnost najlepše pokažemo v skupnem bratskem slavju v Ogleju, kjer bomo skupno prosili nebeškega blagoslova na dovršeni dogodek« — da smo sužnji, brezpravni, ropari vseh pravic! Ne, ne, gospod komendatore, za te dobrote ne bomo Boga prav nič zahvalili, ker rapalska pogodba ni božje delo, ampak delo imperijalizma!

— Italijanska zbornica se je zadnje dni pečala s fašistovskimi nemiri po Italiji. Coda (fašist) pravi, da je izključeno, da bi bili fašisti odgovorni za nasilja, zakaj znani so plemeniti snotr fašistov. Obžaluje izgredo, toda napada proletarsko diktaturo.

Socialisti so zahtevali naj vlada energično nastopi tudi proti fašistom. Sploh je začelo v zbornici vse bliskati in grmeti proti Giolittiju in vladni in vse kaže, da se Giolitti ne bo obdržal dolgo na krmilu.

— Mazzinijeva obletnica. Dne 10. t. m. je bila obletnica Mazzinijeve smrti, umrl je dne 10. marca 1872. Mazzini je bil glasnik ljudske svobode, on je silno veroval v moč ljudskih pokretov. Pravi, da kar mrejo narod, to je odvisno edinole od njih volje. Bil je navdušen za slovanske pesnike. Avstriji in Turčiji je prorokoval pogin, Italija da mora pospešiti to smrt. železni meč, ki naj jo ubije, je pa v rokah Slovanov.

— Med Češkoslovaško in Poljsko začnejo trgovska pogajanja. Diplomati so izjavili, da bodo vse storili za to, da se odnosi med obema narodoma utrdijo. — Beneš pravi, da je treba Avstriji pomagati s kreditom na dolg rok. O londonski konferenci trdi, da je za Evropo velikanskega pomena. O Rusiji pa, da naj Evropa opusti vsako vtikanje v njene notranje razmere.

— Načela češkoslovaške vnanje politike. Beneš pravi: »Te-le so torej smernice češkoslovaške vnanje politike: Rešitev teritorialnih vprašanj, da se odstranijo vzroki starega sovraštva med sosedi in ustvaritev normalnih političnih in gospodarskih odnosov s sosedi. V sled nemožnih in ruskih težkoč je nastala potreba, da se oprime Češkoslovaška Male entente in približa Poljski. Prijateljstvo z Italijo in zapadnimi državami naj utrdi tradicionalno vnanjo politiko Češkoslovaške. Češkoslovaška se bo čuvala pred pustolovščinami, njena politika mora biti politika miru in sprave, politika, kateri je edini cilj politični in gospodarski, moralni in intelektualni prospek Evrope.«

— Čehi in komunisti. Čehi se ne igrajo s komunisti. Nekateri komunisti so bili zadnje dni obsojeni na 6 do 10 let ječe, ker so hoteli izzvati državni prevrat.

— Poljska in glasovanje v Gorenji Šleziji. Kot je znano, se vrši ljudsko glasovanje v Gorenji Šleziji dne 20. t. m. Poljska je proti temu, da bi glasovali domačini in izseljenci na en dan, da se ne bosta kršila mir in red, ki sta prvi predpogoj za pravičen izid glasovanja.

— Avstrijski kancler Mayr je šel v London; pred svojim odhodom je dejal:

»Gremo v London z miroljubnimi nameni prosit dolgotrajne kredite, ki nam bodo dovolili, da začnemo zopet delati. Nečemo biti prosjaki pred Evropo, temveč hočemo živeti od svojega dela. Želimo pa dobiti pomoč, da se nam bo mogoče popraviti.«

— Von Simonsa napadajo v »hornici, ko se je vrnil iz Londona. Nekateri bičajo nezadostne priprave za londonsko konferenco. — Bavarski minister Kahr pravi, da bo Nemčija plačala. Centrum, demokratje in večinski socialisti so zato, da naj ostane Simons v vladi, desnica ga pa silno napada. — Nova pruska vlada se sestavi po Veliki noči.

— Remunski prestolonaslednik se je poročil z grško princezino.

— Španski ministerski predsednik Dato umorjen. Ko se je Dato v avtomobilu vračal domov, so tri osebe sledile avtomobilu na kolesih. Ko je bil avtomobil na razpotju Calle Sarano, so ti neznanci ustrelili 27krat proti ministerskemu predsedniku. Šofer je tedaj dal stroju vso moč in z največjo naglico je popeljal avtomobil

v bolnišnico Clossada. Zdravniki so ugotovili, da je bil predsednik že mrtev. Zadelo ga je bilo mnogo krogelj, tri pa so ga smrtno ranile. Morilci so ušli. Aretirali so nekaj ljudi, ki jih sumijo, da so oni morilci. Sestava nove vlade je poverjena Mauru, staremu španskemu državniku; ki jo bosprejel le, če ga bodo podpirale monarhistične stranke.

— Med Costarico in Panama je nastal spor radi nekega ozemlja; bati se je bilo, da ne pride do oboroženega spopada. Spor pride zdaj pred Zvezo narodov.

— Maura je odklonil sestavo nove španske vlade. Morilci Data so baje prijeti. —

Domače vesti.

— Vlk. g. Simon Kos, nekdanji vikar v Opatjenselu, se je 3. t. m. smrtno ponesrečil na poti iz Idrije v Sp. Idrijo. Zakasnill se je v Idriji ter je padel na poti v prepad, kjer je obležal v nezavesti, tretji dan je umrl ter je bil pokopan v Sp. Idriji v soboto dne 5. t. m. Pokojnik je bil star 70 let, a še vedno orjak. Siuzboval je na Srednjem, nad 20 let v Opatjenselu, po vojski eno leto na Idriji. Pret. jesen se je preselil kot dušni pastir v hiralnico v Sp. Idrijo, kjer je hotel v miru živeti N. v m. p.!

— Umrla je v cvetu mladosti, dne 7. marca v Tržaški mestni bolnišnici Rozalka Kofol, doma iz Drobočnika pri Sv. Luciji. Bila je pošteno in vzgledno dekle, zavedna Slovenka. Imela je veliko veselje do glasbe in petja. Neizmerna izguba vsem, ki so jo poznali. N. v m. p.!

— Umrla je v Gorici v cvetu svoje mladosti po poldrugem letu težke boleznigrdč. Marica Bratuž iz ugledne goriške rodbine. Pogreb se je vršil pretekli petek ob oblihi udeležbi občinstva. — Svojcem iskreno sožalje. N. v m. p.!

— Lepa zahvala onim deklicam, ki so spremlile našo Marico, ki je v boleznitako mnogo pretrpela, v tolikem številu na zadnji poti. Ob ti priliki jim bodi tudi povedano, da je rajna Marica v svojih bolečinah, ki jih je voljno prenašala in prosila vsakogar, naj moli zanjo, dejala nekoč svoji materi: »Recite vsem ljudem, znancem in prijateljem, naj pazijo na svoje zdravje, ker nihče ne ve, koliko moram trpeti jaz, ki sem ga izgubila.« — Zahajoci Bratuževi.

— Zgubil se je 15-leten deček Marij Vremec z Opčin pri Trstu. Od doma je odšel že dne 27. febr. najbrže proti Vipavi. Kdor bi kaj vedel, je naprošen, da to pove starišem na Opčinah, gostilna na južnem kolodvoru št. 324. Stroški se povrnejo. —

— Podružnica Ciril-Methodove Družbe v Tolminu priredi dne 19. t. m. društveni dvorani zabavni večer v prostorih Hotela »Modrijan«. Začetek ob 9. uri.

— Stavbinskega lesa okrog 150 stebel se proda dražbenim potom na Ponikvah dne 22. marca ob 12. uri. Kupci, ki si želijo les ogledati, naj se zglasijo prej v vikarijskem uradu.

— Volilcem! Zaloga dr. Orlove brošure: »Razlaga novega volilnega zakona«, bo kmalu pošla, zato naj si volilci že pravočasno naročijo, pri uredništvu »Goriške Straže« v Gorici, V. Carducci št. 4.

— Volilni imeniki so te dni po vseh občinah izloženi na pregled! Vsak volilec naj se prepriča, ali je vpisan, ali ne. Če ni vpisan, naj vložil pri županstvu reklamacijo v 14 dnevnem roku, ki je v veliki večini občin določen na 7—21. marca. Priložiti mora krstni list in domovnico, ker drugače županstvo te reklamacije ne upošteva, marveč zavrne. Volilni odbori naj pregledajo volilne imenike in naj obvestijo vse one, ki niso vpisani, da potem oni sami reklamirajo.

— Goriškim volilcem. Za reklamacije je čas še ta teden. Kdor se še ni prepričal, ali je vpisan ali ne, naj se potruži v uredništvo »Goriške Straže«, ul. Carducci 4.

— Reklamacije naj se napravijo v sledeči obliki: Županstvu v . . . . . Podpisani . . . . . rojen dne . . . . . v . . . . . pristojen v . . . . . okraj . . . . . že od časa pred 24. 5. 1915 in ne zgolj po svoj službi, ter prebivajoč v tej občini že nad eno leto, je izpuščen iz volilnega imenika in prosil zato za svoj vpis. — Priloga krstni list in domovnico. — . . . . dne . . . . . 1921. Podpis: . . . . .

— Konsumno društvo v Tolminu. Na praznik Sv. Jožefa, dne 19. tega meseca popoldne ob dveh se vrši ustanovni občni zbor »Kmečke in delavske zadruge« za županstvu Tolmin in Volče. Ne bomo tu naštevati dobrot in korist, ki nudijo take zadruge svojim članom, saj o tem sta že mnogo pisali »Goriška Straža« in »Edinost«. Mnogo je že takih zadrug po deželi in povsod je ljudstvo zadovoljno z njimi, saj so take zadruge tudi edino sredstvo proti druginj in nepošteni trgovini. Zato vabi pripravljali odbor vse tiste, ki so že vplačali deleže in druge, ki nameravajo pristopiti k zadrugi, da se mnogoštevilno udeležijo ustanovnega občnega zbora, ki se bo vršil v prostorih tukajšnjega županstva.

+ **Tolminska hranilnica in posojilnica** uraduje zopet vsak četrtek in vsako nedeljo dopoldne. Hranilne vloge obrestuje po 4% (od sto).

+ **Vozni red** bo v prihodnji številki priložila našemu listu domača tvrdka Andrej Mavrič.

+ **Koncert.** »Kakor že omenjeno, priredi »Pevsko in glasbeno društvo v Gorici« v petek, dne 18. marca 1921, v dvorani »Central« koncert, pri katerem sodeluje pianist g. Srečko Kumar, solopevka g.čna Avrelija Sancin in skladatelj g. Ivan Grbec, s sledečim sporedom: 1. L. v. Beethoven: »Sonata quasi fantasia« Cis-mol (Sonata luninega svita). Adagio sostenuto - Allegretto. - Presto agitato. — 2. Anton Lajovic: »Zacetela je roža« (Bierbaum-Golar). »Pesem tkalca« (Burns-Zupancič). — 3. J. S. Bach: »Capriccio« B-dur. — 4. Iv. Grbec: »Gazel« (Drag. Kette). »Na Poljani« (Drag. Kette), rokopisa. — 5. Chopin: »Impromptu« Fis-dur, »Balada« As-dur. — 6. F. Chopin: »Etudes« (es-mol, E-dur, C-mol, As-dur. — 7. M. Kogoj: »Istrski motiv« (Dr. J. Pregelj) — A. Lajovic: »Norčeva jesenska« (Bierbaum-Golar). — 8. V. Novák: »Serenada«, »Ekloga« (Spomlad na pesem). — 9. Iv. Grbec: »Idila« (Stanko Kosovel). »Zdrava Marija«, rokopisa. — 10. V. Novak: »Moj maj« (Andante semplice - Molto tranquillo. Allegro vigoroso). — Točke 2. 4., 7. in 9. poje g.čna Avrelija Sancin, spremlja na klavirju g. Ivan Grbec, ki obrazloži tudi klavirske skladbe. Začetek točno ob 20. uri. Cene za vstopnino in sedež: L 9.85; L 7; L 5.— in L 4.— Predprodaja vstopnic v Knjižarni Katoliškega Tiskovnega Društva v Gorici.

+ **20 dinarski bankovci** — falsifikati. Ker je med ljudstvom še precej 20 dinarskih bankovcev, katerih zamenjava je bila določena le do 28. februarja t. l. in si posestniki vsled prekratkega roka iste niso mogli pravočasno zamenjati, poduzela je podružnica Ljubljanske Kreditne Banke v Gorici korake, da bi zamudnikom omogočila zamenjavo istih Navade na podružnica Ljubljanske Kreditne Banke bo do vključno dne 22. marca t. l. iste prevzela le proti potrdilu z točno navedbo serij in številk vsakega posameznega 20 dinarskega bankovca, katere številke je stranka primorana kontrolirati. Protivrednost se bo izplačevala šele po pregledu s strani Narodne Banke v Ljubljani, ako so isti pravi in o čemur se bo občinstvo svoječasno obvestilo. — Podružnica Ljubljanske Kreditne Banke, Gorica, Trgovski Dom.

+ **Učiteljsko goriškega okraja** — tudi vpokojenci — vdobe nakaznice za velikonočni priboljšek pri predsedniku — Gorica Corso Verdi 37.

+ **Šolskim vodstvom** naznanjamo, da se dobe abecedne tabele za ljudsko šolo zopet v knjigarni K. T. D. v Gorici za nizko ceno 12 L za 25 pol v velikosti 60x50 cm.

Sezite pridno po njih, dokler jih je kaj v zalogi!

+ **Zupanstvom** se naznanja, da sprejema knjigarna K. T. D., Gorica, Montova hiša, naročila poštnih pečatov, kakor jih predpisuje civ. komisariat.

+ **V znanje onim**, ki bivajo v drugih državah in potrebujejo za opcije od zupanstva razne listine, da naj priložijo prošnjam tudi denar za kolekovanje in poštno stroške.

+ **Vsi oni gospodje in gospodične**, ki so se vdeleževali privatnega tečaja v Novem domu v Gorici, vabim na prijateljski sestanek v prostorih kavarne Adriatico za soboto ob 3. uri popoldne; kdor se stanka ne vdeleži, naj javi pismeno. Bratuž Marijan, via Ponte Isonzo 17.

+ **»Matl« v Aidovščini.** V soboto 19. t. m. na Jožefovo ob 4. pop. vprizori »Goriški dramatični krožek« v dvorani g. Bratine dramatsko sliko Fr. Ks. Meška v treh delih »Matl«, v kateri je pisatelj z nedosegljivostjo opisal ljubezen do rodne matere in do matere domovine. Pričakujemo mnogobrojnega obiska.

+ **Zadružni tečaj v Hudluzni.** ki je bil napovedan za dne 19. t. m. se radi nenadnih ovir ne more vršiti napovedanega dne. Vršil se bo pa po Velikonoči, na kar opozarjamo vse one, ki so se nameravali tečaja vdeležiti.

+ **Zahvalna služba božja** se je vršila v nedeljo 6. t. m. v Gorenjem in Dolenjem Logatcu, Hotedrski, Rovtah in Planini. Farne cerkve so bile pri teh zahvalnih službah božjih natlačeno polne. Ko je šlo ljudstvo v svojih cerkvah peti prvič narodno himno, je bilo do solz ganjeno.

+ **Dr. Ivan Oražen** starosta Jugoslovenskega sokolskega saveza, šef zdravstvenega odseka i. t. d. je 10. t. m. nenadoma preminul v Ljubljani — zadet od srčne kapi. Za glavnega dediča svojega večmilionskega imetja je postavil dr. Oražen medicinsko fakulteto ljubljanske univerze z naročilom, da se porabi premoženje v podporo slušateljev te medicinske fakultete. Oražen ni imel otrok.

+ **Tatovi v Stržišču.** Dne 9. t. m. sta dva fanta, eden iz Znojil in drugi iz Stržišča ukradla pri Korenincu v Zakolci 2 velika vola. Oblast je zasledila vola in tato-

va v Kanalu. Ko so ju zaprli, sta kmalu z nekim železom predrla zid in ušla iz ječe. Mogoče pride še na dan tatvina v farovžu v Stržišču.

+ **»Goriška slovenska Omladina«** je imela v nedeljo dne 6. t. m. svoj občni zbor; s tem se je društvo oživelo

+ **Sv. Gora.** Z novim letom se je pripravila spominska knjiga za obiskovalce in obenem velikodušne darovalce za obnovitev Svetišča. — Vsem že vpisanim, med temi zlasti gosp. J. Kopaču, svečarju, za njegov plemeniti dar — 500 lir — najlepša hvala! — Dostavljamo tudi iskreno zahvalo vlč. gosp. A. Benigar, župniku v pok. v Baderni za ravnokar poslani lepi dar 100 lir, in za vse prejšnje obilne darove! — Predstojništvo samostana.

+ **Naši grobovi.** — Vojaki, ki so v času vojne umrli v sovražni deželi, so večinoma pozabljeni. Niti svojci večkrat ne vedo za njihove grobove. Po naših krajih je mnogo italijanskih pokopališč, kjer najdemo tudi slovenska imena. Mogoče bo temu ali onemu ustrezno, ako izve vsaj za grob svojega draga. Zato naj bi se po našem časopisju objavljala tozadevna poročila. Na velikem vojaškem pokopališču v Drežnici pri Kobaridu sem našel prav v levem kotu dva taka grobova z napisom: Sold. Ciunkovec (gotovo Šinkovec!) Johann eserc. Austriaco † 28. 5. 1916. Serg. Medvescek Michael eserc. Austriaco † 28. 5. 1916.

+ **Tatvine v Šmartnem pri Kojškem.** Lep slučaj tatvine se je zgodil v Šmartnem pri Kojškem. Ob belem dnevu so ukradli trije gosposki zlikovci, katerih dva sta motila dekle v sobi, iz zgornje sobe 9000 L; ko je tretji opravil svoje delo, je to opazila dekla, a je zbežal peš, ker ga je ta vrgla s kolesa. Onadva v sobi, sta trdila, da tatu ne poznata, dasi je bil eden izmed njih njegov brat. — Sploh se tatvine silno množe. Opozarjamo naše ljudi na največjo previdnost.

+ **V Gonjaču** je bila v cesti nevarna jama, ki so jo začeli zdaj zasipati, da ne bo več nevarna ljudem in vozovom.

Prosveta

p. **Nove litanije.** Lavretanske litanije za mešan zbor in orglje, zložil Vinko Vodopivec. Založil skladatelj. Dobivajo se izključno v prodajalni K. Tiskovnega društva v Gorici (Montova hiša). Cena partituri 2 liri, z poštino 2.80 L. Pošiljajo se le proti predplačilu. Posamezni glasovi niso izšli v tisku; zato naj se naroči več partitur, da ne bo treba glasov prepisovati. Litanije so lahke in melodijozne, zložene so v ljudskem tonu. Vsaki invokaciji sledi »prosi za nas«, kakor je zaukazano v predzadnji številki »Cerkvenega lista«.

p. **Srečko Kumar.** Trintrideset let hodi Srečko Kumar po tej lepi božji zemlji. Redke so svetle ure, ki jih je bil kdaj užil. V prvih nežnih trenutkih življenja je bil že brez matere, ki je šla po svetu za kruhom. Edini tovariš v mladih letih, bolni oče, godec, mu je hiral, umiral in umrl. Dokončal je učiteljske v Kopru. Učiteljeval je na Goriškem in potem v Trstu, da bi se zamogel posvetiti glasbi, a v dveh letih je služil, žal, le tri mesece za plačilo. Dovršil je konservatorij in se je vrgel v svet, da se izpopolni. Čez Dunaj, skozi Prago in Draždane je prišel v Lipsko z namenom, da se svetla iskra v srcu razpali v plamen, ki ne ugasne. Pembauer, veliki mojster, plemenit človek, — mu je bil zelo soroden po čustvu in mislih; njega se je oklenil zvesto in se ga je držal do prvega povratka v domovino ob začetku vojne. Služil je za preskromen kruh pri tržaški »Glas. Matici« boreč se neprestano proti slavim »tradicijam« in ljudem, ki še od daleč ne pojmiyo niti glasbenega rokodelstva, kaj šele umetnosti. Ob vstopu Italije v vojno je bil primoran obleči vojaške cunje in jih nositi do pol leta pred koncem vojne, ko je bil odposlan radi bolezn. V Tečnu ob nemški mej se je ustanovil, da je imel kratko pot do Lipskega, do Pembauerja, ki se ga je vnovič oklenil do drugega povratka v domovino. —

Kumar je umetnik. Kar mu je dala narava ob rojstvu, je veliko, nič manjše pa, kar mu je življenje odreklo do danes, saj se sliši vse to iz vsakega glasu, ki ga izdihne iz klavirja. Imamo klaviristov-umetnikov mnogo in vsake vrste, od akademikov in virtuozov do najekstremnejših modernistov, ali klaviristov — poetov imamo malo in od teh zavzema pri nas Kumar prvo in najlepše mesto, tako, kakor med Nemci romantični kolorist in Chopinov igralec Pembauer. Kumarjev učitelj Imeniten je naš umetnik tudi kot klavirski učitelj in pedagog. V poučevanju je uvedel Riemannov sistem. S tem se je povzdignil nad tiho rodoljubno delo do one stopnje, kjer je naš narod meri z drugimi, spadajoč vse ljudi v duševno bratstvo. Iv. Grbec.

Darovi.

d. **ZA NOS,** nabrale v Solkanu gospodične Anica Boltar, Ernesta Zimic, Pavla Pavlin in Jospina Markič L. 927, potom blokov.

Iz Št. Petra pri Gorici so nabrali potom blokov za NOS. L. 95, od katerih je daroval g. Blažica Božidar 1. 10.

Nabirajte pridno za NOS.

d. **Mesto venca** na krsto pokojni gospe Mariji Bravničar so darovale tolminske žene za obnovljeno društvo »Ljudski otroški vrtec v Tolminu« 211 L.

d. **Za »Slovensko sirotišče«** v Gorici:

Neimenovana 10 L, N. N. 5 L. Bog stotero poplačaj!

Listnica uredništva. Radi pomanjkanja prostora smo morali to pot zopet odložiti več lepih člankov in dopisov za prihodnjico. Naj nam dopisniki oprostite. V prihodnji številki, ki bo šela s prilogo 8 strani, pride vse na vrsto. — **Dopisniki,** oglašajte se pridno in kratko!

ZAHVALA.

Podpisani izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so na katerikoli način počastili našo preljubo in nepozabno hčerko oz. sestro

MARICO BRATUŽ

na poti v večnosti. Posebej se zahvaljujemo vsem obiskovalcem in tolažnikom v času bolezni, zlasti preč. g. Doktoriju za duhovne dobrote.

Iskrena zahvala cenj. darovalcem cvetja, družinama Bratuž in Pečenko za prekrasne vence — g. pevovodju Komelu in gg. pevcem za ganljivo žalostinko — ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje.

Šv. mša zadušnica se bo pela v četrtek 17. t. m. ob 8 uri pri sv. Ignaciju.

GORICA, 15. marca 1921.

Žalujoča družina **MARTIN BRATUŽ.**

ZAHVALA.

O priliki smrti

JOSIPA MODERER

se tem potom zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se od blizu in daleč vdeležili pogreba. Zlasti se zahvaljujemo preč. gg. vikarjema iz Vipolže in iz Vedrjana, posebna zahvala preč. g. kuratu iz Kozane za zadnji pozdrav na pokopališču in za večkratni obisk v času bolezni, srčna hvala domačim pevcom za ganljive žalostinke pred hišo, v cerkvi in na pokopališču. — Bog vsem obilo poplačaj!

Kozana, dne 6. marca 1921.

Žalujoča družina **MODERER**

PRIPOROČAMO SLEDEČE KNJIGE:

Povesti za otroke z ilustracijami: Rdeča kapa, Pepelka, Brnoličica in Sneguljčica a L 8.50 komad. — Jos. Pavčič, Našim malčkom! Malim pianistom! Zbirka najpriljubnejših slovenskih šolskih

pesmic. Za klavir in petje a L. 10 komad. Zbirka domačih zdravil, cena L. 3.50. I. Majdič: Nasveti za hišo in dom, cena L. 8, trdo vezano. R. Legvart: Živinoreja II. knjiga. Govodoreja, cena broš.: L. 6, trdo vez. L. 9. — Ufbanus: Knjiga o lepem vedenju, vez. L. 8.20. Dr. Ivan Grafenauer: Kratka zgodovina slovenskega slovstva, L. 15.20. — L. Pintar: Poezije Doktorja Franceta Prešerna. Ljudska izdaja, L. 5.50. Dr. A. Breznik, Slovenski pravopis L. 3.25. Po pošti več L. 1.50 za vsako knjigo. — Knjižarna K. T. D., Gorica, Montova hiša.

HIŠA

z gospodarskim poslopijem in 5 nji zemlje na **VOLČJIDRAGI** štev. 306, 5 minut od postaje, se prodaja na javni dražbi dne 7. aprila ob 10. uri dopoldne. Eventuelno informacije daje upravitelj Franc Černic, Šempeter pri Gorici.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica SHS kron

CENTRALA:

Rezerva SHS kron

50 MILIJONOV.

LJUBLJANA.

45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Cenj. šivilje in neveste, pozor!!

Pred nakupom oglete si mojo zalogo prvovrstnih šivalnih strojev za šivanje, umetno veženje in krpanje. Jamstvo od 5—10 let. Strokovni poduk v vezenju in krpanju, vzorci in risarije brezplačno. Velika izbira čevljarskih strojev. Priporočam gg. kolesarje svetovno znane kolesa za dirko znamke **Start**, in tako tudi najtrpežnejše kolesa za vsakdanjo rabo znamke **Waffenrad**, za katere jamčim 1—2 let.

Velika zaloga **poljedalskih strojev** iz dobro znanih čeških tovarov. Drevesa, slamoreznice, preše i. t. d. Imam tudi na izbero puške, samokrese, patrone, dinamitne patrone za razstreljevanje in vse dele za zgoraj omenjene predmete.

Lastna delavnica in popravilnica v mehanični in puškarski stroki.

Za točno, solidno postrežbo in konkurenčno ceno jamči

Josip Kerševani mehanik in puškar
GORICA, stolni trg št. 9 desno (Piazza Duomo) sedaj Piazza Cavour

Po tri vsled nenadne britke izgube svojega preljubljenega, nepozabnega gosp. strica, vič. gospoda

SIMON-A KOS

kurata v pok., ki se je preselil v večnost dne 3. sušca t. l., se tem potom najsrčneje zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali udeleživši se v tako obilnem številu pogreba; zlasti se zahvaljujemo še posebej preč. gosp. župniku v Sp. Idriji, g. Karlu Supinu za podelitev sv. zakramentov pokojnemu, preč. g. Fr. Osvaldu, katehetu v Idriji za vodstvo pogreba in za ganljivi govor v cerkvi, vsem drugom č. gg. duhovnikom, kakor tudi č. sestram usmiljenkam hiralnice sv. Antona, ki so mu samaritansko lajšali trpljenje ob smrtni postelji in ga spremljali na zadnji poti; nadalje vsem cerkvenim pevcem in gg. različnim uradnikom iz mesta Idrije in vsem drugim, ki so nam stali ob strani v tolažbo v trenutkih nepopisne žalosti vsled nenadomestljive izgube.

V imenu vseh sorodnikov

JOSIP KOS, nečak.

ZAHVALA.

Podpisani izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so na kateri koli način pomagali naši nepozabni soprogi, materi i. t. d.

Mariji Bravničar roj. Leban

ob njenih zadnjih urah življenja; posebno še darovateljem vencev in šopkov, ter vsem, ki so mesto vencev darovali v dobrodelne namene ter vsemu cenj. občinstvu, ki jo je počastilo ob lepem sprevedu na zadnji poti.

TOLMIN, dne 10. marca 1921.

Družina BRAVNIČAR.

Pozor! trgovci in Amerikanci! Proda se takoj, veliko posestvo,

obstoječe iz dveh hiš, gospodarskih poslopij, travnikov, njiv in gozda. Prikladno za vsako trgovino, kjer se tudi danes nabaja najstarejša trgovina.

Tozadavna pojasnila daje

Ruža Arko,

Senožeče pri Postojni.

Vabilo na občni zbor

razpisnice in posojil. na Colu v likvid. r. z. z. n. z. ki se bo vršil v sredo dne 23. marca 1921 ob 2. uri popold. v občinski pisarni na Colu.

DNEVNI RED

1. Poročilo likvidacijskega odbora o izvršenih likvidacijah.

2. Razdružitve sadrge. Ker je bil občni zbor sklican na dan 2. marca t. l. nesklepan, bo sklepal ta občni zbor veljavno ne glede na število navzočih članov v smislu § 83 združinskih pravil.

Prodaja posestva v Mariboru.

Dne 24. marca ob 9. uri zjutraj se vrši na licu mesta prodaja hiše Aleksandrova cesta št. 81 z vrtom in pritlikinami potom protovoljne dražbe. V hiši se nahajata dve trgovini ter se tam izvršuje jako dobro delo pekarske obrti. S hišo vred se prodaja popolnoma opremljena pekarija s prodajnim lokalom vred. Cenilna vrednost znaša K. 395.000. pod to ceno se ne prodaja. Vsak ponudnik mora založiti pred dražbo v roke sodnega komisarija gospoda dr. BARLETA, notarja v Mariboru, vadnj. K. 40.000. Natančnejše informacije daje zastopnik enega solastnikov gospod dr. Josip Rapoc, odvetnik v Mariboru.

Na prodaj imam 100 kg. „MEDU“ zajamčeno zanesljiv pitalanc za čebule. Cena 16 lir za kg. Pri večjem odjemu popust.

Anton Premrl (čebelar)

v Šmihelu št. 21, pošta: Hraše pri Postojni.

Ravnokar došlo pomladansko blago.

Naznanjam sl. občinstvu, da mi je došlo v večji množini vsakovrstno, pomladansko blago za moške in ženske obleke, žefiri za srajce, Voile za bluže in obleke, perkali za predpasnike i. t. d. — Velika izbira perila, izgotovljenih srajc, ovratnikov vsake fasona, ovratnic in gumbov — V zalogi imam vedno blazine, vzmeti, volno žimo in vsakovrstne odeje. Vse po solidni ceni.

Nadalje priporočam svojo moško in žensko krojačnico. Obleke po naročilu. Potrebščine za krojače. Izgotovljene obleke.

Se priporoča ANDREJ MAVRIČ, Gorica, ul. Carducci 11

Domača in dobroznana trvdka šivalnih strojev in dvokoles

naznanja slavnemu občinstvu, da ima veliko izbero šivalnih strojev različnih sistemov za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje

iz največjih in najboljših nemških tovaren, za katere jamči do 10 let, ter dvokoles „PUCH“ in drugih znamk. Lastna mehanična delavnica nica

CENE BREZ KONKURENCE.

Ceniki na zahtevo poštine prosti.

Priporoča se:

Tvrška Franc Saunig - Gorica
Via Carducci št. 25 (Gosposka ulica) blizu Korna.

Naznanjam slav. občinstvu da se nahaja moja

krojačnica v Ajdovščini št. 51

v hiši Godina, nasproti ljudske šole. Priporočam se za nadaljno naklonjenost starim in novim naročnikom.

Cene zmerne.

KRUŠIČ ANTON

krojaški mojster.

Podjetje v Trbižu sprejme spretno knjigovodkinjo,

ki pozna knjigovodstvo ameriškega sistema ter perfektno italijanski jezik. Dobra plača ter prosta hrana in stanovanje. — Ponudbe na Upravništvu lista.

LEPO kmečko posestvo

že obdelano, oddaljeno 10 minut od mesta na Gorenjskem poleg železnice

se vsled preselitve proda

z vsem orodjem in 6timi glavami živine. Natančen naslov in ceno pove uprava „Goriške Straže.“

Štedilnike,

ljublanskega sistema, za vzdajanje, izdelujem in imam v zalogi. — Izdelovalnica štedilnikov KRANJEC LUDOVIK, Trnovo pri Ill. Bistr. ci.

Gostilna pri „BELEM ZAJCU“

v Gorici

Shajališče okoličanov in meščanov. Postrežba s svežimi domačimi, mrzlimi in gorkimi jedili ter z izvrstnim vipavcem, bricem in s črnino.

Za obilen obisk se priporoča **JOS. MOLAR, restavrater.**

200 debelih hrastov

za vsako uporabo, ima na prodaj Ivan Kebe - Goče št. 31 pri Vipavi.

Via Carducci **BRUNO SAUNIG** Via Carducci (Gosposka ulica)

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega usnja, nadplavov, čevljarjskih potrebščin in orodja, ličila, mazila, najboljših gumastih podpetnikov, sedlarskega usnja in potrebščin i. t. d.

Črevlji domačega izdelka.

Gonilni pasovi na izbero in po naročilu.

Sveče za cerkve, pogrebe in domačo rabo vseh velikost!

Cene zmerne.

Postrežba točna in solidna.

Na debelo in drobno

Razprodajalcem primeren popust.

Manufakturna in modna trgovina Felberbaum & Rolich

preje HEDŽET & KORITNIK

GORICA — Corso Verdi 7 — vogal Šolske ulice — GORICA

Velika izbira vsakovrstnih voln za moške in ženske obleke, perila oprema za neveste, kakor tudi vseh potrebščin za krojače in šivilje.

Na drobno!

Na debelo!

Tvrška Kuštrin & Marmolja, Gorica - ulica Carducci 25

prodaja

dobro jedilno olje brez duha . . . . . po Lit. 7.60 za liter
1. a namizno olje . . . . . " 8.60 " "
Amer. gnjati in pleča prve vrste . . . . . " 8.— za kg.
" " " " druge . . . . . " 7.50 " "

Nadalje v prav konkurenčne cene pristne posevke, Bovški sir, domače maslo, domače salame, sardine, fino oljčan v vrčih po 1 kg., sveče, milo itd. itd.

Živinorejcem priporočamo najtopleje Sezamove tropine (oljnate pogače) po Lit. 115.— Za 100 kg. z vrečo franko post. TRST in odjema najmanj 1000 kg. na enkrat. . . .

Edina slovenska zaloga kmetijskih strojev in zastopnika francoske zavarovalne družbe proti škodam po požaru in strelji "LA FRANCE". Ustanovl. v Parizu l. 1837

M. Brezigar in sin - Gorica

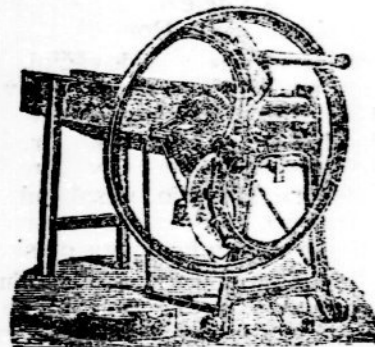
ul. Carducci (nekdanja Gosp. ul. št. 19 (v dvorišču)

P. tovalna zastopnika

Krapež Alojzij in Konjedic Anton iz Gorice.

Velika zaloga plugov, bran, slamoreznic, mlatic in čistilnikov za žito, škropilnic za trte in vse potrebščine za iste, stiskalnice in mlne za grozdje in sadje iz najboljših čeških tovarn.

SVOJIK SVOJIM !!

Tvrška Elija Čuk

GORICA - Stolni trg 9. levo - GORICA.

Priporoča svojo bogato zalogo sedaj došlih šivalnih strojev iz inozemskih svetovno znanih tovarn. „Pfaff Gritzner“. „Kaiser“ „Köhler“, „Neuman“, „Dürkopp“ in Du najskih proizvod „Rast & Gasser“. Tvrška nudi edinstveni šivalni stroj brez plačen poduk v umetnem vezanju (rič miranju) na stroj. Bogata zaloga dvokoles „Puch“, „Stadt“, „Styria“ in „Regent“, gramofonov. Naj večja izbira vseh za gor. ima novone stroje nadomestnih delov. Pneumatike „Dunlop“, „Pirelli“. Najbolje urejena delavnica in popravilnica. Stara koleca emajlira in ponikla v vsaki poljubni barvi. Priporoča se najtopleje

Elija Čuk sodni izvedence.

Prište na staro slovensko tvrško št. 141

Oglejte si pred nakupom veliko zalogo vsakovrstnega pohištva v kateri je

nad 50 kompletnih sob

priprostitih in najfinejših.

Kompletne spalnice od 2000 Lir naprej.

Za obilen obisk se priporoča

Anton Breščak

Via Carducci 14 (Gosposka ulica).

Prište na staro slovensko tvrško št. 141